

Evaluering af implementeringen af TOPI – Forsøg med implementering af TOPI i Avannaata Kommunia

Hovedresultater

Hovedresultater

For at styrke en sammenhængende indsats for børn og unge mellem 0-18 år og understøtte, at alle børn og unge får et godt liv med trivsel og udvikling, har Socialstyrelsen i samarbejde med Avannaata Kommunia i 2021 igangsat en afprøvning af redskabet 'Tidlig Opsporing og Indsats' (TOPI) til vurdering af børns risiko for mistrivsel.

Socialstyrelsen har bedt VIVE om at evaluere implementeringen og brugen af TOPI i Avannaata Kommunia med henblik på at vurdere potentialerne i brugen af redskabet i en grønlandsk kontekst.

Der er i implementeringen af TOPI et potentiale for at styrke det systematiske arbejde med opsporing af børn i risiko for mistrivsel. Dette potentiale er dog endnu ikke fuldt indfriet, da implementeringen, som den ses af det indsamlede data, endnu ikke er helt fuldført.

Samtidig viser analyserne, at implementeringen af et redskab som TOPI dels tager tid, dels fordrer både væsentlige indledende investeringer og løbende ressourcer til vedligehold.

Fra opstarten af implementeringen i 2021, til systemet var i drift i daginstitutionerne ved slutevalueringen, er der gået ca. 3 år. Implementeringen var endnu ikke fuldt gennemført på tidspunktet for dataindsamling til slutevalueringen, da skolerne i 2024 endnu ikke anvendte TOPI. Således kræver en evt. fuld implementering af redskabet i både sundhedspleje, daginstitutioner og skoler en længere tidshorisont.

Implementeringen har fordret indledende investeringer i form af bl.a. tablets, wi-fi, infrastruktur m.m. samt undervisning af ledere og medarbejdere og opfølgende implementering fra både Socialstyrelsen og Avannaata Kommunia. En evt. fortsat drift vil forde yderligere ressourcer til løbende administration og opfølgende kurser for medarbejdere, der skal anvende TOPI.

Potentialerne i brugen af redskabet er også tydelige i den forstand, at medarbejderne i daginstitutionerne vurderer, at de gennem brug af redskabet har opnået en mere fælles tilgang og systematik i arbejdet med opsporing af børn i risiko for mistrivsel. I personalegruppen er der en positiv tilgang til, at redskabet kan være afsæt for en mere systematisk praksis på området, og at der er forbedringer i at bruge TOPI i forhold til forskellige lokalt udviklede praksisser, der tidligere har været anvendt. Der er dog også nogle udfordringer, der skal arbejdes med for fuldt ud at kunne indfri potentialerne. Eksempelvis udestår digital overlevering af viden mellem sundhedspleje, daginstitutioner og skoler fortsat.

Redskabet er blevet vel modtaget blandt medarbejderne, men deres egen overordnede vurdering er, at de udfordringer, de opsporer med TOPI, højest sandsynligt også ville være blevet opsporet uden hjælp fra redskabet.

Implementering af TOPI understøttet af Socialstyrelse og kommune

Socialstyrelsen og Avannaata Kommunua har understøttet implementeringen af TOPI i kommunens institutioner. Det er både sket i form af investeringer i internet og tablets til kommunens daginstitutioner og i form af afholdelse og deltagelse i kurserne i TOPI. Derudover er der løbende brugt ressourcer på at understøtte fortsat implementering og drift af TOPI.

Socialstyrelsen har i løbet af projektperioden afholdt kurser i TOPI i alle større bosteder i kommunen. Socialstyrelsen har endvidere haft ansvar for den digitale ramme om TOPI, herunder at give ledere og medarbejdere adgang til systemet.

Kommunen har haft ansvar for etablering af wi-fi mv. i alle dagtilbud. Medarbejdere, der ikke har deltaget på kurserne, er introduceret til TOPI gennem sidemandsoplæring, hvor ledere eller medarbejdere, der har deltaget i kurserne, lærer nye kolleger at anvende redskabet. På tværs af de involverede parter er der brugt tid og ressourcer på at få arbejdet med TOPI op at køre som en meningsfuld og integreret del af praksis.

Det har indledningsvist i projektperioden været en udfordring for en del af medarbejderne, at TOPI er baseret på en it-løsning med udfyldelse på tablets eller PC. Det lader til, at de udfordringer, medarbejderne har haft, er blevet afhjulpeth med opbygning af erfaring med brugen af systemet, herunder vejledning fra leder og kolleger. Blandt de interviewede er der på evalueringstidspunktet en positiv vurdering af at anvende den it-baserede løsning.

Implementeringen af TOPI i dagtilbud er en længerevarende proces

Dagtilbuddenes implementering af TOPI har strakt sig over hele projektperioden og krævet en vedvarende implementeringsunderstøttelse fra både den kommunale forvaltning og Socialstyrelsen. Efter at have overkommet de første praktiske/logistiske udfordringer med bl.a. tilvejebringelse af internet og tablets i alle daginstitutioner kan TOPI ved evalueringens afslutning anvendes stort set, som det er tanken, i alle daginstitutioner. Implementeringen har krævet løbende ledelsesmæssig opmærksomhed for at sikre, at alle relevante medarbejdere har viden om arbejdet med TOPI og deres individuelle rolle i dette arbejde. I de tilfælde, hvor implementeringen har været udfordret, har der bl.a. været tale om fraværende ledelsesmæssigt ejerskab samt lav prioritering af implementeringsopgaven og kommunikation til de udførende led om arbejdet med TOPI.

Positiv udvikling i brugen af TOPI, der opleves som et relevant redskab

Der er en tydelig positiv udvikling i brugen af TOPI i løbet af projektperioden, idet der ses en stigende grad af systematik i anvendelsen af redskabet til vurdering af alle børn i daginstitutionen hvert halve år. I en del dagtilbud er TOPI først taget i anvendelse i 2024.

Interviewede ledere og medarbejdere i daginstitutioner finder, at TOPI er et relevant redskab til opsporing af børn i risiko for mistrivsel. Dagtilbuddene vurderer, at brugen af redskabet bidrager til at understøtte deres opsporing af børn i risiko for mistrivsel. TOPI understøttes i mange tilfælde også af fortsat brug af andre redskaber til vurdering af børns trivsel og udvikling, som fx *MIIM-3*, *MIIM-5* og *TRAAS*.

I starten af projektperioden var det ikke klart for sundhedsplejerskerne, hvorvidt de skulle anvende TOPI. I 2024 anvendes TOPI imidlertid af sundhedsplejerskerne i Illulissat. Implementeringen er understøttet af vikarierende sundhedsplejersker, der har viden om brugen af TOPI fra tidligere ansættelser.

Da der er en hyppig udskiftning af sundhedsplejerskerne i kommunen, har de vikarierende sundhedsplejersker udarbejdet en detaljeret beskrivelse af den gode proces for brug af TOPI med henblik på at understøtte forankring af praksis.

De interviewede sundhedsplejersker vurderer, at TOPI er et relevant redskab, der kan bruges som afsæt for dialog med forældrene om barnets trivsel, og som har potentiale til at sikre overlevering af viden fra sundhedsplejen til daginstitutioner. Der er dog på dataindsamlingsstidspunktet ikke erfaringer med overlevering af viden fra TOPI.

TOPI er ikke implementeret på skolerne

TOPI er ved evalueringens afslutning i 2024 ikke i anvendelse på skolerne i Avan-naata Kommunia. Nogle medarbejdere på skolerne har deltaget i kurser i TOPI, men det fremstår ikke klart for dem, om det er tanken, at de skal anvende redskabet, og der er ikke en systematisk praksis for anvendelse af redskabet i skolerne.

Endnu ikke overlevering af viden fra TOPI mellem institutioner

En af hensigterne med at anvende TOPI til trivselsvurderinger af børn har været, at den digitale ramme, som TOPI tilbyder, kan lette overlevering af viden fra sundhedspleje til dagtilbud og videre til barnets skole.

Ved slutevalueringen ses imidlertid ikke eksempler på overlevering af TOPI-vurderinger i it-systemet fra et niveau til det næste. Interviewede ledere og medarbejdere i dagtilbud er ikke klar over, hvordan de kan hente eventuelle TOPI-vurderinger fra

sundhedsplejen. Der er heller ikke eksempler på, at ledere og medarbejderne på skolerne har tilgået data fra TOPI-vurderinger i daginstitutioner. Overleveringen af viden fra dagtilbud til skoler sker fortsat gennem børnemappen og møder på tværs af skole og dagtilbud.

Der peges i interviewene på flere årsager til, at TOPI-vurderinger ikke overleveres digitalt. Dels har medarbejdere ikke kendskab til proceduren for overlevering af viden i TOPI-systemet. Dels har medarbejdere oplevet udfordringer med at få systemets funktioner til at fungere, når de har søgt efter TOPI-data for børn, der er startet i deres dagtilbud. De potentielle fordele ved at fastholde og dele viden om barnets trivsel i TOPI-systemet bliver ikke indfriet, som TOPI-systemet anvendes på tidspunktet for slutevalueringen.

Implementeringsprocessen er fortsat i gang

Implementeringen har strakt sig over hele projektperioden. Det indikerer, at det først er herefter, at de reelle første erfaringer med redskabet og dets fordele og ulemper høstes. Ved længere drift vil der højst sandsynligt opstå både mere sikker brug af TOPI som redskab gennem øget erfaring, ligesom der også potentielt vil kunne afdækkes nye udfordringer. Det er fx ikke mange dagtilbud, der har anvendt TOPI i forbindelse med underretninger i konkrete børnesager.

Erfaringer peger på, at fortsat anvendelse og evt. udbredelse af TOPI kræver fortsat understøttelse

Den gennemførte analyse peger i retning af, at flere forhold er væsentlige for sikring af fortsat anvendelse af TOPI i Avannaata Kommunia samt ved evt. implementering af TOPI i flere kommuner:

- Vedligeholdelse af ledere og medarbejderes viden om TOPI gennem løbende afholdelse af kurser i brugen af TOPI for nye medarbejdere. Ligeledes kan medarbejdere, der allerede har deltaget i kurset, have brug for et opfriskningskursus i TOPI. Ledere og medarbejdere vurderer, at det vil understøtte den løbende introduktion af nye medarbejdere til TOPI, hvis der blev udbudt kurser i TOPI løbende, evt. virtuelt.
- Fortsat ledelsesmæssig rammesætning og understøttelse af medarbejdernes arbejde med TOPI i daginstitutionerne.
- Ledelsesmæssig rammesætning og understøttelse af implementering af TOPI i skolerne, hvis TOPI ønskes udbredt til dette sektorområde.

- I sundhedsplejen, hvor der er hyppig udskiftning af medarbejdere, er der behov for en strategi og ledelsesmæssig understøttelse, der tager højde herfor med henblik på at sikre, at den systematiske brug af TOPI kan fortsætte trods medarbejderudskiftning.

Det er uden for denne evaluerings ramme at tage stilling til, hvilke aktører der skulle varetage en evt. videre implementeringsstøtte af TOPI efter afslutningen af den aktuelle projektperiode. Overordnet set peger evalueringens resultater imidlertid i retning af, at en evt. fortsat implementering vil fordrer løbende kommunikation med og understøttelse af ledere og medarbejdere i de udførende led, hvor redskabet skal anvendes.

Fakta om evalueringen

Evalueringen er baseret på indsamling og behandling af flere forskellige typer data:

- Data fra to spørgeskemaundersøgelser blandt ledere og medarbejdere i institutioner og skoler. I 2023 blev medarbejdere og ledere, der har modtaget undervisning i TOPI, bedt om at udfylde spørgeskemaer. 116 ledere og medarbejdere modtog spørgeskemaet i 2023, og svarprocenten var 36 %. I 2024 blev spørgeskemaet sendt ud til samtlige medarbejdere og ledere i dagtilbud i Avannaata Kommunia. 206 ledere og medarbejdere modtog her skemaet, og svarprocenten var 42 %.

Analyserne er ikke foretaget på tværs af de to spørgeskemaer. Dette skyldes, at det ikke er to identiske populationer, der har modtaget spørgeskemaerne. Der er sammenfald i populationerne, men også forskelle: I 2024 havde alle medarbejdere og ledere i daginstitutioner mulighed for at besvare spørgeskemaet. I 2023 bestod populationen udelukkende af ledere og medarbejdere, der havde deltaget i TOPI-kurset.

- Data fra gennemførte TOPI-vurderinger i institutioner og skoler i Avannaata Kommunia i både 2023 og 2024.
- 30 interviews gennemført i 2023 og 2024 med ledere og medarbejdere i udvalgte dagtilbud og skoler i Ilulissat, Upernavik og Uummannaq samt med ledere og medarbejdere i Avannaata Kommunias forvaltning samt medarbejdere i Socialstyrelsen.
- Skriftligt dokumentationsmateriale fra Avannaata Kommunia og fra Socialstyrelsen.

I rapportens bilag findes en mere detaljeret beskrivelse af evalueringens metoder.

Hovedresultater: Evaluering af implementeringen af TOPI – Forsøg med implementering af TOPI i Avan-
naata Kommunia

VIVE/2025

HR_302549